

3273 2den Beh. af Lovf. sigtende til at fremme

Løhns o. s. v. Overg. t. fri Sørdeiendom.

3274

eller noget lignende. Hvis disse Betragtninger skulde kunne gjælde, saa maa de ses og undskyldes fra et meget ensidigt Standpunkt, fra, om jeg maa sige, et Racestandpunkt eller lignende Standpunkt, thi som almindelige historiske Betragtninger kunne de virkelig ikke holde sig mod Angreb. Det ærede Medlem gjorde saaledes gjældende, at Souverainiteten havde ikke sikket Fæstebøndernes forskellige Rettigheder, og at det var Fæstebønderne og deres Ledere selv, der havde paatalet og hævdet disse Rettigheder; men hvem i al Verden har klaret først egentlig disse Rettigheder og kaldt dem frem igjen end netop Souverainiteten gennem den store Landboformission? Og naar det ærede Medlem talte om de Fremmede paa den Maade, han gjorde, saa skal jeg minde om, at det var de tre Udlændinge, Martini, Reverdil og Deder, som næst efter nogle faa Mænd af borgerlig Stand første Gang reiste de danske Bønders Sag. Der næst, sagde det ærede Medlem, at det var Gaardmandsklassen, der i nyere Tid havde reist sig og beskyttet Husmandsklassen. Men dette er, hvad jeg ogsaa forleden Dag bemærkede, aldeles uskorrekt og fuldkommen forkert, thi Loven af 27de Mai 1848, som i enkelte Bestemmelser kan have havt sine Banffeligheder, men i andre Tilfælde har været til stor Gavn for Husmandsklassen, var en Frugt af de Bestræbelser, der udfoldedes af Mænd som Provst Mesner, Professor Clausen og Fabrikant Drewsen, som gennemførte denne Lov af 1848, medens næsten ikke en eneste af de Mænd, hvortil det ærede Medlem sigter, deltog i dens Forberedelse i Stænderne. Det ærede Medlems Bemærkning i en bestemt Retning om dette Punkt er altsaa ikke mere korrekt end hans første Bemærkning. Endelig kom det ærede Medlem med den tredje Bemærkning, at enkelte Personer, der havde deres Die henvendt paa Udlændets Forhold, havde i 1848 gjort saa mange Udkaft til en Grundlov, at det var godt, at disse Genblik til Udlandet, efter hvad han troede, ikke havde indvirket paa

vor Forfatning. Dette er en overordentlig uheldig Udtrykning af det ærede Medlem, thi den viser, at han ganske bestemt kun sender vor Grundlovs Oprindelse meget lidt. Jeg har allerede tidligere i denne Sal omtalt, at vor Grundlov i over 50 Paragrafer stemmer ordret eller dog næsten ordret med den slesvig-holsteniske Forfatning, som blev vedtagen et halvt Aar tidligere, — i den Grad er vor Grundlov ligesom hint gjorde Forsøg ogsaa et Udtryk eller en Frugt af den almindelige europæiske Udvikling, og hverken Tschernings Skrift om de preussiske Stænder eller Monrads Skrift om de sachsiske Stænder eller Davids Skrift om de tydske Stænder have gjort vor Grundlov nogen Skade, ja, uden disse Genblik til Udlændets Forfatninger havde vi ganske sikkert aldrig igennem Rigsforsamlingen faaet nogen Grundlov. Det ærede Medlem kom til Slutning med en Bemærkning om, at jeg vel ikke vidste, hvad en Bondegaard indbragte, men at jeg havde overvurderet, hvad en saadan Gaard var værd efter den Opfattelse, jeg feilagtig havde dannet mig af en Præsts Indtægter, om Præstegaardenes Værdi. Jeg veed nu ikke, hvorledes det ærede Medlem er falden paa den Bemærkning, thi jeg har ikke nogensinde givet den ringeste Anledning til den; men jeg vil dog lige overfor den saa stærke Sætning, han udtalte, at nemlig Enhver, som kom til at sidde ved en Bondegaard uden fra Barndom af at være vant til Bondeliv, blev forarmet, sige, at ogsaa jeg har set Familier fra Kredse udenfor Bondestanden blive forarmede ved en Bondegaard; men Sagen er da i Almindelighed den, at de vedkommende Familier have været forarmede i Forveien ved anden Bedrift, og det egentlig kun har viist sig, at de ogsaa her bleve forarmede, fordi de egnede sig lige saa lidt til at drive et Bondested som til al anden Virksomhed, men baade ved det One og det Andet bestandig bleve forarmede. Men jeg skal indrømme, at det kun er ved en høj Grad af Økonomi, at mange Familier i Bondestanden staa sig saa godt, som